

Aktualitātes sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju un tiesību veicināšanā

A P R Ī L I S 2 0 2 2

LATVIJĀ:

- Valsts darba inspekcija 13. aprīlī rīkoja diskusiju par to, vai dzimumam ir nozīme darba aizsardzībā, apspriežot aktualitātes darba aizsardzības jomā, ņemot vērā dzimuma aspektu.
- 30. aprīlī Londonā norisinājās Latvijas diasporas sadarbības konference "Sieviete medicīnā un zinātnē Latvijā un pasaulē". Konferencē tika apspriesti tādi jautājumi kā sieviešu sasniegumi medicīnā un zinātnē, sievietes karjeras izaugsme un līderības prasmes, darba un privātās dzīves līdzsvars, u.c. aktuālas tēmas.
- 20. aprīlī iepretim Krievijas vēstniecībai Rīgā ap 200 sieviešu vienojās protesta akcijā pret seksuālo vardarbību un kara noziegumiem Ukrainā. Protesta akcijas dalībnieces aicināja uz tūlītēju un aktīvu rīcību, lai apturētu Krievijas agresiju un pastrādātos kara noziegumus. Līdzīgas protesta akcijas norisinājās arī Igaunijā un Lietuvā.

- **Ukrainas karā izvarotajām sievietēm Latvijā būs tiesības saņemt valsts apmaksātu grūtniecības pārtraukšanu un ārstēšanu.** Veselības ministrijas iniciatīva 19. aprīlī saņēma valdības atbalstu, un 21. aprīlī Saeima pieņēma par steidzami atzīto grozījumu Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā.
- **Lai informētu par drošām un mūsdienīgām kontracepcijas iespējām, Latvijas ginekologi 21. aprīlī aicināja sievietes uz informatīvu pasākumu,** sniedzot 15 minūšu garas konsultācijas mājīgā gaisotnē par kontracepcijas jautājumiem. Šo iespēju izmantoja 50 sievietes.
- Krūts vēzis bieži vien tiek uztverta kā slimība, kas skar tikai sievietes, taču tā nav - katru gadu ap 10 saslimšanas gadījumiem Latvijā atklāj arī vīriešiem. **Aicinām iepazīties ar rakstu par krūts vēža saslimstību vīriešiem un par atbalsta iespējām.**
- **!!! Biedrība "Skalbes" sadarbībā ar Rīgas Domes Labklājības departamentu un Rīgas Sociālo dienestu aicina pieteikties uz bezmaksas atbalsta grupu nodarbībām no vardarbības cietušām pilngadīgām personām.** Grupu nodarbību sākums plānots 11. maijā.
- **Aicinām iepazīties ar biedrības "Centrs MARTA" publicēto informāciju par dzimumu stereotipiem Latgalē.** Aptauja tika veikta 2022. gada februārī un martā - 12% aptaujas respondentu bija vīrieši, savukārt 88% sievietes. Papildus SAFE+FREE IN LATGALE projekta ietvaros **Rēzeknes filiālē "Centrs MARTA" ir izstrādājuši vairākus informatīvos materiālus gan latviešu, gan krievu valodā par vardarbības atpazīšanu un prevenciju.**
- **Starptautiskās Romu dienas ietvaros, 8. aprīlī, Sieviešu sadarbības tīkls Jūrmalā organizēja pasākumu sieviešu līdzdalības veicināšanai un kapacitātes celšanai.** Pasākumā piedalījās romu sievietes, gan arī integrācijas jomas pārstāvji, lai meklētu iespējas un rastu risinājumus romu sieviešu dzīves kvalitātes paaugstināšanai.

- Ir sagatavots pārskats par cilvēku tirdzniecības situāciju Latvijā 2021. gadā. Tajā atrodami statistikas dati, kā arī informācija par īstenotajiem pasākumiem. 2021. gadā turpinājās iepriekšējos gados novērotās tendences – biežāki darbaspēka ekspluatācijas gadījumi, lielāka digitālo tehnoloģiju nozīme vervēšanā un cilvēku tirdzniecības organizēšanā.
- **!!!** Latvijas Luterāņu sieviešu teologu apvienība izsludina konkursu uz konkurētspējīgu pētījumu izstrādi par dzimumu līdztiesības jautājumiem. Pētījumu kopsavilkumus angļu vai latviešu valodā var iesniegt līdz 9. maijam, savukārt pētījumu iesniegšana norisināsies līdz 18. jūlijam.

Eiropā:

- Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE) ir nācis klajā ar jaunākajiem statistikas pārskatiem par dzimumu līdztiesību uzņēmējdarbībā un finanšu sektorā 2021. gadā, kā arī par dzimumu līdztiesību politikā 2021. gadā.
- Aicinām iepazīties ar jaunāko EIGE izstrādāto praktisko instrumentu dzimumu līdztiesības principa ievērošanai budžeta plānošanā. Izstrādā instrumenta mērķis ir palīdzēt Eiropas Savienības vadošajām iestādēm piemērot rīkus, ar kuriem panākt dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā dalītā pārvaldībā īstenotu Eiropas Savienības fondu procesos.
- Aprīlī EIGE ir nācis klajā ar uzlaboto līdztiesības rīku akadēmiskajā pētniecībā - GEAR, piedāvājot pielāgotus risinājumus pētniecības un inovāciju organizācijām dzimumu līdztiesības jomā.

- Eiropas Komisija kontekstā ar Eiropas Jaunatnes gada pasākumiem ir publicējusi jaunāko Nodarbinātības un sociālās attīstības Eiropā ceturkšņa pārskata izdevumu, kurā īpaša tematiska uzmanība tiek pievērsta darba samaksas atšķirībām starp dzimumiem jauniešu vidū.
- Atzīmējot 2022. gada Starptautisko sieviešu dienu, pēc Eiropas Parlamenta pasūtījuma ir veikta aptauja, lai labāk novērtētu sieviešu uzskatus un pieredzi dažādās vecuma un sociālajās grupās par Covid-19 pandēmiju un tās ietekmi. Aptaujas rezultāti liecina par pandēmijas būtisko ietekmi uz sieviešu privāto un profesionālo dzīvi, tostarp nopietnu vardarbības pret sievietēm līmeņa pieaugumu.
- 25. aprīlī Eiropas Parlamenta Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja pieņēma rezolūciju, nosodot seksuālās vardarbības un ar dzimumu saistītas vardarbības izmantošanu kā kara ieroci Ukrainas kara kontekstā.
- Eiropas Parlaments 7. aprīlī pieņēma rezolūciju saistībā ar izglītības pieejamību Afganistānas meitenēm un sievietēm. Parlamenta deputāti izteica bažas par Taliban nesen pieņemto lēmumu aizliegt meitenēm no 7. klases iegūt izglītību.
- Lietuvā publiskajā sektorā strādājošajiem vecākiem, kuriem ir bērni līdz 3 gadu vecumam, būs iespēja strādāt četras darba dienas garu darba nedēļu, lai veicinātu vecāku darba un privātās dzīves līdzsvaru un mazinātu ar dzimumu saistītas darba samaksas atšķirības. Šo likumu Lietuvas parlaments pieņēma 21. aprīlī un jaunie noteikumi stāsies spēkā no nākamā gada.

PASAULĒ:

- Aicinām iepazīties ar ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas analīzi par to, kā karš Ukrainā īpaši ietekmē sievietes un meitenes.

- **13. aprīlī Ņujorkā ANO Ekonomisko un sociālo lietu padomes dalībvalstis ievēlēja Latviju divās nozīmīgās ANO struktūrās - Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas izpildpadomē un Zinātnes un tehnoloģiju attīstības komisijā.** Latvijas ievēlēšana ANO Dzimumu līdztiesības un iespēju veicināšanas institūcijas izpildpadomē ir apliecinājums valsts veikumam dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību jomā kā nacionālā, tā starptautiskā līmenī. Latvija darbosies izpildpadomē no 2023. līdz 2025. gadam.
- **28. aprīlī tika atzīmēta Starptautiskā diena meitenēm informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā.** Šī gada tēma ir "Pieejamība un drošība", lai uzsvērtu nepieciešamību pēc pieejamības drošam internetam un digitālajiem instrumentiem, lai meitenes varētu veidot veiksmīgas karjeras IKT un STEM jomās. Aicinām arī iepazīties ar **ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas paziņojumu šīs dienas kontekstā.**
- **ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija ir publicējusi rakstu par to, kā sievietes veiksmīgi iesaistās lēmumu pieņemšanas un risinājumu rašanas procesos krīzes situācijās,** un kādēļ būtu jāveicina sieviešu iesaiste lēmumu pieņemšanā un līderībā.